

SOSIALA ISOLERINGIN RAKAR BØRN HARÐARI

– Tá eg sá, at fólk, eg kendi, hildu seg aftur at tosa við meg, eftir at kona mín doyði, so byrjaði eg sjálvur at bróta tøgna. Fólk eru so bangin fyri at siga okkurt skeivt, at tey heldur velja løttu loysnina – at tiga. Tað sigur Finn Danberg, sum fyri 13 árum síðani misti konu sína av krabbameini

Visti tú?
Tað er ómetaliga trupult at siga »eg havi krabbamein«

BARBARA HOLM

Óttin fyri at særa ein, sum júst hevur mist ein nærstandandi av krabbameini, er ógvuliga stórur. Fólk vita ikki hvat tey skulu siga, ella hvussu tey skulu seta seg í samband við tann, sum hevur mist, so mangan siga tey bara einki.

Tað upplivdi Finn Danberg og familja hansara, tá ið konan gjørdist sjúk og doyði av krabbameini.

– Fólk, sum eg vanligar heilsaði uppá ella prátaði við, hugdu burtur og lótu vera við at koma yvir at práta, sum tey plagdu, sigur Finn Danberg.

Stutt eftir at konan fór, varnaðist hann, at fólk hildu seg aftur og eitt slag av sosialari isolering hevði hug at sníkja seg inn í lívið hjá Finni. Tá Finn varnaðist hetta, tók hann sakina í egnar hendur.

– Eg hugsaði sum so, at eg kann akkurát tað sama bróta tøgna sjálvur, heldur enn at leggja tað uppá vana á onnur, sigur Finn Danberg.

Og tá ið hann fór yvir til tey fjálturstungin í nærumhvørvinum,

Menniskjaliga lyndið er nokk óbroytt, og eg ímyndi mær, at tað enn eru nóg, sum gerast fjálturstungin, tá ið tey skulu tosa við ein, sum júst hevur mist ella sjálvur hevur krabbamein«

heilsaði uppá og setti orð á tað, at konan var farin, so reageraðu tey flestu á sama hátt.

»Altso tað er gott, tú kom yvir. Eg visti snøgt sagt ikki, hvat eg skuldi siga«.

– Eg hjálpti teimum at koma viðari, tí eg var ikki bangin fyri at seta orð á tað. Tað hjálpti mær og mínum nærumhvørvi nóg, sigur Finn Danberg.

Verri hjá børnum og ungum

Tá ið kona Finn, Inga doyði, høvdu tey bæði tvey børn saman. Og sum vera man, upplivdu børnini júst somu reaktión í sínum nærumhvørvi.

Børnini hjá Finn og Ingu eru í dag vaksin, men hansara royndir og prátt við onnur í somu støðu er greið – tað er størri vandi fyri, at tøgna førir til sosiala isolatión hjá børnum og ungum enn vaksnum.

– Vit vaksnu hava samband við nóg ymisk fólk í okkara gerandisdegi, men hjá børnum eru vinirnir og skúlin ein sera stórur partur av lívinum, sigur Finn Danberg.

Tað er ikki óvanligt, at børn,

sum vera rakt við krabbameini ella missa foreldur av krabbameini, hava trupult við at varveita sín vinaskara og vandin fyri sosialari isolatión økist. Hetta sama ger seg helst eisini galdandi, tá børn bera brek.

– Tey eru ikki partur av sosiala lívinum á sama hátt, sum hini børnini, sigur Finn Danberg.

Hann vísir á, at hjá børnum við krabbamein er viðgerðartíðin long og fer fram í útlandinum. Harumframt eru vandi fyri langtíðarárinum, sum førir við sær, at sosiala isoleringin er trupul at basa.

– Eg kenni ikki til nakra granskning á hesum øki, men eitt av endamálinum við Team Rynkeby, er at útvega pening til granskning, og tað hetta er avgjørt ein áhugaverdur vinkul at fingið greinað, heldur Finn Danberg.

Eru vit blivin betur?

Tað eru nú 13 ársíðani, at Finn Danberg misti konu sína. Og spurningurin um tøgna kring krabbamein er brotin, er trupul at seta orð á. Finn heldur, at tey sum verða rakt, hava lættari við í tí almenna rúminum at tosa við

onnur um krabbamein. Sjálvboðnir felagsskapir og samkomur gera eitt megnar arbeiði fyri at lofta teimum sum hava mist ella eru rakt. Ein uppávur sum tað almenna kanska átti at raðfest hægri.

Men eru tey, sum ongantíð hava havt krabbameini tætt inn at lívinum, blivin betur til at bróta tøgna?

– Menniskjaliga lyndið er nokk óbroytt og eg ímyndi mær, at tað enn eru nóg, sum gerast fjálturstungin, tá ið tey skulu tosa við ein, sum júst hevur mist ella sjálvur hevur krabbamein. Og helst eru tey framvegis nóg, sum velja løttu loysnina, og bara halda seg burtur, sigur Finn Danberg.

Eftir hansara tykki er tað kortini hugsandi, at stóðan á hesum øki er batnað fyri nóg, sum vera rakt við krabbamein í dag.

– Hetta helst eisini tí, at tað er meira góðtikið í dag, at tann rakti setur orð á sínar kenslur fyri fólk í nærumhvørvinum, vísir Finn Danberg á. Hvussu er og ikki, er hann sannførdur um, at tað er betur at siga okkurt enn at halda seg burtur.